

Əsgər çopur daşdan tikilmiş binanın birinci mərtəbəsindən düşərkən ayağı bürədi, asfalt səkinin üstünə çömbəldi. Bükülü şinelini cəld dizinin altına itələdi və dayandı. Hər iki qolu zərbədən titrədi. Qalxmağa cəhd etmək üçün nəfəsini aldı, irəli boyladı. Bu anda yumşaq əllər onu arxadan qucaqlayıb qaldırmaq istədi. Kim idisə taqəti bəs etmədi. Əsgər qanrıldı hiss etsin bu xeyirxah kimdir? On iki - on üç yaşlı məktəbli qız idi. Əsgər gülümsədi, boğuş səslə piçıldadı:

- Sağ ol, qızım, - Əlini qızın saralmış ovcundan çıxarmayı bacardı. Əsgərin soldat köynəyindən asdığı medalları cingildədi, səsləri qızın qulağına çatdı. Əsgər ayağa durmaqdan vaz keçdi və tutqun səslə iki dəfə: "Uşaqlar, ölək vətən uğrunda, ölək vətəndən ötrü". - Çığırıldı. - He, qızım, vətən orada qaldı, mən buradayam, binanın qapısından içeri buraxmadılar, qovdular məni. Əlimlə gözlerimi göstərdim, sarışın qadın isə. - Əsgər sinədən öskürdü, onun sifəti qaraldı.

- Əmi, - deyə qız vahimə içində diləndi və göyermiş barmaqlarını əsgərin üzündə gəzdirdi.

- Qışqırma, öskürək səni boğur.

Əsgər tənəfəslikdən qızaran gözlerindəki sarığını yoxladı. Onun başı qızın sinəsinə düşdü, xırıldadı, özünü sürüşkən asfalta yıxdı.

- Əmi, qalxın. - Qız bərkədən diləndi. - Qalxın, asfalt soyuqdur.

- Yaxşı, qızım. - Əsgər xırıldadı və əlini cibinə apardı. - He, itirmemişəm "beşliyi", cibimdədir. Qəlyanaltı uzaqda olmamalıdır, yadımdadır.

Qız şinelin üstündə oturmuş əsgərə zəndlə baxdı, başını onun sinəsinə söykədi, çiynlərini qucaqladı. Əsgər uşağın əllərinin zəif hərəkətini hiss elədi. Əsgər tərpəndi, ağır əliylə qızın saçlarını sığalladı.

- Ölək cəbhədə şəfəkdir, bari, güneşi görmək istərdim. Əsgər həyatı patavə kimi bir şeydir, çıxardıb atırsan. - Əsgər dartılıb sakitləşdi. - Cibim dərinidir, ancaq boşdur, o cavan oğlanın verdiyi "beşlik"dən savayı heç nə yoxdur. Olacaq! Haçan? Nazirin qəbuluna düşəndən sonra.

Ha, ha! Nazirin qəbuluna düşəndən sonra!

Bəzən əsgərdə elə daxili inam varınır, o, hər istəyini yerinə yetirməyi bacarır. Əsgər bir anın içində elə şeylər yazır ki, gələcək nəsilər bu yazılan

Hekayə

Əsgər və qız

Allahverdi Eminov

ları əsrlər boyu təkrar edirlər. Əsgər öz şüurunda dünyanın bütün duyğularını yerləşdirər, rastlaşdığı adamı başa salar, bundan ötrü peşimanlıq çəkməz. Əsgər cəbhədə təkbətək döyüşdə düşməni necə boğduğunu fəxrle söyləyər.

Qız baxıb gördü ki, əsgərin gözlerini örtən çirkli ağ tenzif sola sürüşübür, qan ləkəsi üzünəşığı iz buraxmışdır. Cibindən dəsmalını çıxarıb yavaşca sildi, yerini nəfəsilə qurutdu. Əsgər bunu hiss edir, tərpənmirdi.

- Qızım, - əsgər soruşdu. - Yeğin ki, şəhərdənsən? Məktəblisən, eləmi?

- Bəsinicdə oxuyuram, atam cəbhədə vuruşur, ermənilərlə. Birinci Qarabağ cəbhəsində də orduya çağırılmışdı, ikincidə də özünü kəndə getdi.

Əsgər qızı yanaşı oturmağa dəvət elədi, qız lal - dinməz əyləşdi, əlinin köynəyinin kürek nahiyəsinə yapışdığı hiss etdi, əsgər möhkəmcə tələmişdi. Qız əsgəri onun tekiyyə ilə yeməxananın qapı ağzına gətirdi.

- İstədiyiniz buradır, əmican. İçəridə oturanların səsi eşidilir.

- Sumkanı götürmüşənmə? - Əsgər əliylə arxanı göstərdi. - Götürmüşəm, çiyindən

asmışam, - cavab verdi.

- Pulun varmı geri qayıtmağa? - Əlini cibinə atdı, "beşliyi" i qıza uzatdı. - Al, içəridə yeqin mənə pul verən olacaq. "Uşaqlar, ölək Vətən uğrunda, ölək vətəndən ötrü". - Əsgərin avazla oxuduğu bu sözlərə yeməxananın sahibi bayıra çıxdı. Bir əsgərin şinelini çiyinə atdığına gördü və dərhal ona tərəf irəlilədi. Əsgərin hər iki gözünü ağ sarğı örtmüşdü, onun sifəti sərt və mülayim idi. Yeməxana sahibinin ürəyi yüngülcə sancdı və əsgərin əlindən tutub içəri apardı. Əsgər əlində tutduğu "beşliyi" i havada oynadırdı, astadan çığırırdı: - Mənə yardım edin, qardaşlar, bu pula heç nə vermirlər! - Əsgərin üzü qaralmağa başladı. Bunu gören yeməxana sahibi əsgəri pəncərəyə söykənən stolun arxasında otuzdurdu:

- Darıxma, əsgər qardaş, hər şey yaxşı olacaq. - Əsgər bu sözləri eşitdi.

Əsgər öskürdü, sinəsini stola söykədi, tənəfəsdən qızaran gözlerinin qapaqları aramsız çırpırdı.

Üç nəfər cavan istahla yeyir, maraqla əsgərə baxırdılar. Üç nəfərdən biri yerindən qalxıb "iyirimiliyi" əsgərə yaxınlaşmışdı, əsgər indicə görüb geri çəkildi, pul barmaqlarını arasında titreyirdi.

Bu vaxt dərisinə sığmayan pişik yerindən sıçradı, özünü əsgərin ayaqlarına sürtməyə başladı, əsgər pişiyin istisini duydu. Pişik astadan mırıldayıb, qulaqlarını qırırdı.

Pul verən oğlan qayıdıb yerində oturdu, rumkaya süzülən araqı lal - dinməz başına çəkdi, turş xiyardan bir dilim ağzi-

na apardı. Onunla üzbeüz əyləşən, yanaqlarından qan daman oğlan yerində qurcalandı: - Nahaq pul verdin, - dedi. - Əsgərlərə yaxşı baxırlar. Bu əsgər yeqin cəbhədən qaçıb, fərarilik edib. - Sözüne peşiman kimi onun alt dodağı tittirdi, özünü ələ alıb dodağının əsəbi titrəməsini saxladı. Gənc və sərxoş olan üçüncü cavan nəse fikirleşib əlini əsgər oturan stola sarı uzatdı:

- O, fərari deyil, - astadan diləndi. - Fərari, ordudan yayınan bizik: mənəm, sənənsən, odur. - Ayağa qalxdı, nə fikirleşsə oturma yerində. - Sənin daha bir qardaşını da əsgərlikdən saxlayıb atan. Atan hər gün toydadır, pul qazanır, özü də qarabağlıdır, Qarabağda doğulub.

Bu sözləri sanki onu ayılttı, özünə qayıtdı, əlini cibinə apardı:

- Bu pulları mənim atam da qazanıb haram yolla! - Pulu xışmalayıb stolun üstünə səpələdi. - Bu pulları əsgərə verəcəyəm, - deyib yeməxana sahibini əli ilə çağırırdı. O isə əlindəki işi yarımqıç qoyub gəldi. - Bu pulları. - Cavan yanaşı oturan sol əliylə onun ağzını qapadı. - Pulları cibinə bas, - amirane diləndi. - Sözüünü kəsdi.

Yeməxana sahibi əsəblərini cilovlaya bilmədi, əlini sağ cibindən çıxardı, gözleri başıçağı açmaq istədi, üçüncü cavan dərhal onun əlini saxladı.

- Bura yer deyil.

- O, fərari deyil, cəbhədən qaçıbmışdır, gözleri alovda qarşımıdır, "kantuziya" almışdır! Sənənsən fərari, əclaf! - Ayağa qalxıb onun qolundan yapışdı, stolun arxasından qaldı-

rib özünə tərəf dartdı.

Oğlan: - Yaxşı, yaxşı, qələt elədim, - dedi. - Məni birinci dəfə görürsən? - Qızarmış gözlerini döyə-döyə yerində oturdu.

Yeməxana sahibini bərk qəzəb bürüdüüyü üçün boynunun ardı sızıldadı. - Sən dzer-tirsən, hər iki gündən bir burada məskən salırsan. Üçünüz də bir yuvanın quşusuz. Durun burdan, əkilin! Haqq - hesabınız da başınıza dəysin!

Əsgər səs - küyü eşidirdi, amma məsələdən xəbərsizdi.

Qəfildən hava dəyişdi, şimşək başladı çaxmağa, göyü parçaladı. Külək bulud qırıntılarını cənuba doğru qovurdu.

Əsgər mürgüleyirdi, yuxuda o, üzündə yüngül və xəlif yel duydu. Yuxunun içində onu bir qız öpür, qucaqlayıb, buraxmır-

dı. Qızın dodaqları ələ hərəkət saçırdı, sanki güneşin şafəqi gecənin qararlığında əsgərin üzünə düşmüşdü. Qızın arıq əlləri əsgərin çiynlərini ələ qucaqlamışdı ki...

Əsgər oyandı, şaşqın nəzərlə yanında oturmış yeməxana sahibinə çevrildi.

- Şirin yuxu görürdüm, ata, tez oyandım, - deyib ayağa qalxmaq istədi.

- Oturan adamlar hara gətdilər? - Əliylə şinelini axtardı. - Mən gətirməliyəm. Nazir nahardan sonra məni qəbul edəcəkdir, söz verdi.

- Bəlkə özüm kömək edim, sənə çətin olar, - yeməxananın sahibi əsgərin qoluna girdi və qəliyyə qədar onunla addımladı.

Bina, hansı ki, nazirlik yerləşirdi - uzaqda deyildi. Bu vaxt xeyli aralıda daşın üstündə çantasına söykənən həmin qız əsgəri görcək yerindən atıldı və ona sarı özünü yetirdi.

- Əmican, mən buradayam, sizi gözləyirəm. - Saf səslə dedi. - Siz də sağ olun ki. - Fikrini tamamlaya bilmədi. Gücsüz, amma isti əllərlə əsgərdən yapışdı. Əsgər əlini havada yelələdi və qışqırdı: "Uşaqlar, ölək vətən uğrunda, ölək vətəndən ötrü! Dövlət əsgərə arxalanır".

Əsgər qızın qolundan tutub ehtiyatla addımlayırdı. Tez-tez təkrar edirdi: "Binaya çoxmu qalıb?" "Nazir məni qəbul edəcəklər!"

Qız özünü eşitməzliyə vururdu: - Yorulmusan, əmican, - dedi. - Sumkasını çiyindən çıxardı, daşın üstünə qoydu. Binaya boylandı, mərtəbələrini pəncərələrindən işıq süzülürdü.